

«разведки товарища Каски», кулеметний бій козаків з муравйовцями у Мачухах і організатор Вільного козацтва у Мачухах – такий собі Шведенко. З великою часткою вірогідності можна припустити, що мова йде про Шевченка Дмитра Кириловича [6, с. 13]. Після бойового зіткнення мачушанців і муравйовців, на наступний день, більшовиками було арештовано вісім козаків. Як пише Короленко, за його проханням через кілька днів їх відпустили, не застосувавши до мачушан і Мачух жодних каральних заходів. Автор припускає, що інциденти біля Червоних Казарм і під Мачухами показали більшовикам значну силу Вільного козацтва і вступати з ними у відкрите протистояння у цей період для Муравйова було дуже не вигідно.

Джерела та література

1. Ткаченко В. Г. Історія міст і сіл Української УРСР. Київ, 1967.
2. Лободаєв В. М. Українське Вільне козацтво 1917–1918 рр. Київ, 2000.
3. Сень Л. В., Диркач Н. В. Українська революція 1917–1920 рр. на Полтавщині. Харків, 2016.
4. Скоропадський П. Спогади кінця 1917–1918 рр. Київ-Філадельфія, 1925.
5. Борис Р. Вільне козацтво – ідея збереження народу в 1917 році в Україні. Львів, 1934.
6. Короленко В. Г. Дневники 1917–1921 рр. Харків, 2013.
7. Копія кримінальної справи обвинуваченого Шевченка Д. К.
8. Спогади Шевченко Є. Є.
9. Спогади Шевченко Р. В.
10. Спогади Наріжняка С. В.

УДК 355.1-057.36-057.75

Ірина Рева
(Полтава)

ЮРІЙ ДМИТРЕНКО (ГОРСЬКИЙ) – СПРАВЖНІЙ НЕСКОРЕНИЙ

У статті йдеться про формування нового сучасного пантеону військових героїв, які прославилися своїм героїзмом у російсько-українській війні. Предметом дослідження є бойовий шлях полтавця Юрія Дмитренка з позивним «Горський», який брав участь у бойових діях на Сході України, отримав тяжке поранення. Головним джерелом для написання статті стали матеріали бесіди з Юрієм Дмитренком, його спогади.

Ключові слова: Юрій Горський, російсько-українська війна, Полтава, Збройні сили України.

The article deals with the formation of a new modern pantheon of military heroes who became famous for their heroism in the Russian-Ukrainian war. The subject of the study is the combat path of Yuriy Dmytrenko, a Poltava resident with the call sign

«Horsky» who took part in the fighting in eastern Ukraine and was seriously wounded. The main source for the article is the materials of the interview with Yuriy Dmytrenko and his memoirs.

Keywords: *Yuriy Horsky, Russian-Ukrainian war, Poltava, Armed Forces of Ukraine.*

24 лютого 2022 року докорінно змінило нашу історію та історію усього світу. Щодня наші захисники виявляють зразки мужності та героїзму, вселяючи спокій у наші серця: ворог не пройде, Україна здатна відстояти власні цінності. Військові, ветерани, волонтери, медичні працівники, працівники ДСНС, енергетичної сфери не просто захищають цілісність нашої держави, а своєю кров'ю, мужністю та патріотизмом пишуть нову історію України, надихаючи та стаючи прикладом для всіх нас. Багато хто з учасників бойових дій є прикладом незламності не тільки на війні, а й поза її межами, таким є наш герой, полтавець Дмитренко Юрій Олегович.

Народився Дмитренко Юрій Олегович 10 грудня 1993 року в селі Абазівка в сім'ї вчителів початкових класів. До речі, тато і мама Юрія сьогодні працюють вчителями початкових класів в Пальчиківському НВК. Після закінчення школи Юрій Олегович вступив до Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка на спеціальність «інженер – будівельник». Будучи студентом він займався активною волонтерською діяльністю допомагаючи дітям – сиротам Полтавщини, був членом студради вишу. Навчаючись в університеті Юрій Дмитренко був автором наукових статей, що виходили друком у матеріалах Всеукраїнської конференції молодих учених і студентів і міжнародному науково – практичному конгресі «Міське середовище – ХХІ століття». За спогадами його товаришів, Юрію пророкували гарне наукове майбутнє.

Важливим кроком Юрія Дмитренка стало рішення вступити до військової кафедри, яка вже багато років працює в ПНТУ імені Юрія Кондратюка. Навчання на 4 курсі університету збіглося із початком російської агресії та війни на Сході України. По закінченню 4 курсу університету та після проходження курсу з воєнної підготовки на військовій кафедрі не дочекавшись мобілізації у віці 20 років пішов добровольцем на фронт.

Спершу Юрій сподівався, що його мобілізують у зону АТО після закінчення курсу з військової підготовки. Коли ж його не призвали, хлопець сам піде до військкомату [2, с. 13]. *«Усі боялися, що нас терміново заберуть на схід України, а я про це мріяв. У липні пішов у військкомат, у серпні вже підписав контракт. Правда, воював як простий солдат – просто не став чекати на оформлення молодшого лейтенанта»,* – пригадує хлопець [1, с. 39].

Після підписання контракту вже за місяць воював на передовій. Юрій Дмитренко обрав за позивний псевдонім уродженця Полтавщини – українського військового та громадського діяча, старшини армії УНР, розвідника, письменника Юрія Горліса – Горського, твір якого прочитав ще у старших класах та був вражений героїзмом тодішніх поборників незалежності. Під цим же іменем (Юрій Горський) він веде свої сторінки у соцмережах. Службу проходив у 54-му окремому розвідувальному батальйоні, його військова посада – розвідник – кулеметник [2, с. 13]. Для тих, хто мало обізнаний із військовими правилами, ось витяг із правил Особового складу розвідки ЗСУ *«розвідник-кулеметник, має ретельно відстежувати пересування противника, вчасно його виявити та знешкодити. Кількість противника при цьому виявляється до роти»*. А це значить, 8 годин чергування розвідник-кулеметник – це вуха, очі і життя інших розвідників.

Географія військових завдань підрозділу, де служив Юрій Дмитренко досить широка і охоплює практично всю зону АТО: Маріуполь, Водяне, Чермалик, Горлівка, Артемівськ, Торецьк, Попасна, Троїцьке, Первомайськ, Золоте. Ці назви населених пунктів у 2014–2016 рр. вкарбувалися у пам'ять усіх українців, адже це були найгарячіші точки ведення бойових дій ЗСУ з російськими окупантами та їх місцевими посіпаками. Постійні переміщення та бойові виходи тривали до весни 2016-го, коли невелика група українських бійців отримала чергову команду в районі селища Гнутове на Донеччині [1, с. 39].

Цікаву історію, пов'язану із службою Горського нам розповіла мама військовослужбовця. *«Перебуваючи на фронті в 2015 році Юра продовжував заочне навчання на 5 курсі Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. Для успішного завершення університету Юрію треба було написати дипломну роботу. Він попросив мене, щоб я вислала йому ноутбук із документами, що засвідчують право власності на річ, в той час ходили «легенди» про мародерство в населених пунктах, що опинилися на лінії розмежування»*. У перервах між бойовими завданнями, на фронті, Юрій Дмитренко напише, а згодом і успішно захистить свою дипломну роботу. Активні бої під Гнутовим мали тяжкі наслідки для обох сторін. Юрко мав уже не тільки слідкувати та знешкоджувати противника, а й рятувати поранених товаришів. Але й сам отримав поранення – наступив на ПМН (протипіхотну нажимну міну). Це сталося 17 березня, близько 11:30 ранку. Ось як про це повідомляли ЗМІ: *«Одна з груп 54 окремого розвідувального батальйону прочісувала нейтральну територію між нашими позиціями та ворогом, аби там не було засідок. Двоє з чотирьох людей підірвалися на розтяжці, спрацювала так звана «монка» (МОН-50, протипіхотна осколкова міна) [1, с. 39]*.

А ось як сам Юрій згадує обставини за яких отримав поранення: *«Одного разу, коли ми стояли під Маріуполем, група наших розвідників потрапила у засідку бойовиків, підірвавшись на міні. Один солдат зміг повідомити нам по мобільному, що у них двоє поранених, яких треба евакуювати. До хлопців була направлена група підтримки, у якій перебував і я. Як розвідник-кулеметник я мав прикривати своїх. Та ледь ми наблизилися, зав'язався бій. Він відбувався з відстані 100-200 метрів. Обираючи зручну позицію для ведення бою, я зробив крок від стежки, і в той же момент пролунав вибух міни. Мені відірвало ліву ступню»* [5, с. 11]. Боець пригадує, що з першого погляду на рану вже знав, що ногу не врятують, тому після операції не був особливо пригнічений. *«Наклав собі одразу американський джгут вище рани, гумовий есмарх ближче до неї. Перемотав все спеціальним ізраїльським бандажем. Сил ставало дедалі менше. Намагався не дивитися на те, що лишилося від ноги, а тільки міцніше затягувати. Одне слово, надав сам собі першу допомогу, – навіть тут жартує розвідник. «Коли стаєш на міну, не встигаєш щось відчутти чи зрозуміти. Падаєш на землю, на живіт, все болить. Розумієш, що стався якийсь підрив. Мить сподіваєшся, що це сон. Але ж ні: перевертаєшся і бачиш, що замість ноги в тебе каша і м'ясо. Як згодом напишуть в історії хвороби лікарі, «неповне травматичне відчленування». Кілька секунд шоку, потім тягнешся за джгутом до кишені»* [1, с. 39].

Сам Юрій Дмитренко не скаржиться, адже у тому бою отримав поранення Андрій Бадарак, а сержант Павло Литвиненко, родом з Обухова Київської області, загинув [5, с. 11]. *«Я принаймні, живий, не осиротив батьків», – із сумом говорить Юрій. Від поранення до приїзду в лікарню минуло менше двох годин, але Юра пригадує це ледь як не справжнє диво. «Евакуація затягнулася. Почалася перестрілка, зав'язався бій, все відбувалося під кулями й обстрілами. Ми чекали, поки за нами приїде БТР. Але в районі нашого перебування виявилось ціле протитанкове мінне поле. Щоб розчистити БТРу дорогу, хлопцям довелося буквально руками відкидати міни. Коротше, ситуація була важка, шансів, що ми виберемось... – він раптово замовкає, переводить подих, але за секунду все ж хитро усміхається. – Та хай йому грець, пишіть: ситуація була легка»* [1, с. 39]. Дивлячись на мою здивовану реакцію у цей момент розповіді, Юрко ніби пояснює: *«Та мені потім хлопці розповідали, що я усміхався і намагався жартувати навіть тоді, коли мене пораненого переносили з БТРа в пікап, який вже мчав від наших позицій до маріупольської лікарні. Ну а що поробиш? Все вже сталося»* [1, с. 40]. Ось такий він, герой. Це ще одна із рис тих, Справжніх Людей – уміти зберігати гідність і спокій у найскладнішій

ситуації, не скиглити, не проклинати життя. Хоча б тому, що воно у тебе ще є.

У 2018 році Юрій повернувся до Збройних сил у район ведення бойових дій та рік відслужив уже в званні лейтенанта, перебуваючи на посаді заступника командира батальйону. З передової Юра у своїй жартівливій манері написав: «*Тепер мене можна по замінованій стежці пускати вперед, бо все одно нога не своя. Погана новина – нове взуття, поки не розносиш, іноді натирає кісточку на стопі. Хороша новина – в мене таке тільки з правою ногою*» [7, с. 23]. Дякуючи мамі Юрія Дмитренко Ользі Олексіївні ми мали змогу попрацювати з документами прадіда (по материній лінії) нашого героя. Махов Олексій Федорович був учасником радянсько-німецької війни. Під час війни отримав звання лейтенанта, служив у розвідці, навіть бойове поранення також отримав у березні місяці. Був нагороджений Орденом Вітчизняної війни I ступеня. От вже де дійсно, історія повторюється!

Сам же Дмитренко Юрій Олегович був нагороджений: ВІДЗНАКОЮ МО УКРАЇНИ МЕДАЛЛЮ «ЗА СПРИЯННЯ ЗРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ», НАГРУДНИМ ЗНАКОМ «ЗА ВІРНІСТЬ НАРОДУ УКРАЇНИ» I СТУПЕНЯ, ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» III СТУПЕНЯ. Варто зазначити, що свої відзнаки та ордени Юрій демонструвати не любить, одягав їх лише одного разу, на зустріч із тогочасним Президентом України – Петром Порошенком, та й то тому, що того потребував регламент зустрічі. В 2019 році Юрій Дмитренко (позивний Горський) завершив службу у складі Збройних Сил України, перейшовши до запасу.

Джерела та література

1. Ірина Гук. Юрій Дмитренко. *Журнал VIVA*. 2016. № 2. С. 38–41.
2. Ганна Ярошенко. «Найбільш руйнівним почуттям вважаю жалість». *Вечірня Полтава*. 2017. № 6. С. 13.
3. Євген Бриж. Ветеран АТО з Полтави потрапив до збірної України і поїде на «InvictusGames». *Вечірня Полтава*. 2017. № 19. С. 23.
4. Ганна Волкова. «До поранення взагалі не любив бігати, але щойно у мене з'явився спортивний протез, почав готуватися до участі в марафоні». *Вечірня Полтава*. 2017. № 47. С. 14.
5. Яна Соколова. Двократний «срібний» медаліст «Ігор нескорених» Юрій Дмитренко: «І в метанні диска, і в штовханні ядра мене обійшов двоногий американець!». *Вечірня Полтава*. 2018. № 44. С. 11.
6. Яна Соколова. Дворазовий «срібний» медаліст «Ігор нескорених» Юрій Дмитренко: «Ми змусили австралійських волонтерів прибрати вітання «Zdrastvuite», розміщене під українським прапором, і вивісити правильне – «SlavaUkraini». *Факти*. 2018. 8-14 грудня. С. 7.
7. Яна Соколова. Дворазовий срібний призер «Ігор нескорених» Юрій Дмитренко знову вирушив на фронт. *Вечірня Полтава*. 2018. №47. С. 23.